

KÚRIA

Bfv.I.913/2018/8. szám

A Kúria Budapesten, a 2019. év január hó 8. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben **a terhelt** védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tamási Járásbíróság 25.B.141/2016/28. számú és a Szekszárdi Törvényszék 2.Bf.143/2017/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Tamási Járásbíróság a 2017. június 28. napján kihirdetett 25.B.141/2016/28. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntetésében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). Ezért halmazati büntetésül egy év szabadságvesztésre és egy év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. Megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Kaposvári Járásbíróság 10.B.12/2013/39. számú ítéletével kiszabott egy év börtönbüntetés végrehajtását. A magánfél által előterjesztett polgári jogi igényt egyéb törvényes útra utasította, és rendelkezett a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről.

A másodfokon eljáró Szekszárdi Törvényszék a 2018. január 11. napján meghozott 2.Bf.143/2017/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, kötelezte a terheltet, hogy a magánfél részére 2.490.000 forintot kártérítésként fizessen meg.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ügydöntő határozatok ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - tartalma szerint - az 1998. évi XIX. törvény 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján.

Az indítványozó kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az 1998. évi XIX. törvény 351. § (2) bekezdése alapján megalapozatlan, mert a tényállás nincs felderítve és ellentétes az iratok tartalmával, továbbá téves ténybeli következtetéseken alapul. Álláspontja szerint az I. tényállási pont tekintetében kétséget kizáróan nem bizonyítható, hogy a terhelt a csalás bűncselekményének megvalósulásához szükséges tévedésbe ejtés, illetve tévedésben tartás magatartását tanúsította. Kifogásolta **a sértett** vallomásainak értékelését, mert a sértett az eljárás különböző szakaszaiban egymástól eltérő tartalmú vallomásokat tett, a sértett szavahihetősége megdőlt. Ellentmondásba keveredett **T.1. tanúval, T.2. tanúval**, emellett a sértett eljárása jogszerűtlen volt, hiszen az eljárás tárgyát képező bútorokat nem a megállapodás szerinti 30.000.000 forintért, hanem 20.000.000 forint összegért értékesítette, a fennmaradó 15.000.000 forintot átutalta a sértettnek, a maradvány összeggel pedig csak részben tudott elszámolni. A terhelt védekezését megismételve kifejtette, hogy a terhelt csupán vevőt segített hozni a bútorokra és ezért jutalékot kapott, csalást nem követett el; ugyan elismerte közreműködését a tényállásban leírt okiratok kiállításában, de felhasználás hiányában bűncselekményt nem követett el. Sérelmezte, hogy a bíróság a védelem által indítványozott két tanú vallomását csupán felolvasta, e tekintetben a bizonyítási indítványt elutasította, de azt nem indokolta meg. A tényállás megállapításához indokolt lett volna a fenti személyek tanúként történő meghallgatása, továbbá a bizonyítási indítvány elutasításának indokolását az ítéletnek tartalmaznia kellett volna. Utalt arra, hogy a magánokiratok a joghatás kiváltására alkalmatlanok voltak, amennyiben azonban bűncselekmény megállapítható, az nem 2 rendbeli, hanem a Kúria 36. BK. véleménye alapján a folytatólagosság egységébe tartozik.

Az eljárási szabálysértések körében kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság 2017. március 20. napján úgy tartott tárgyalást, hogy azon a terhelt nem jelent meg, távollétét védője útján betegsége hivatkozással kimentette azzal, hogy az orvosi igazolást a későbbiekben csatolja; az igazolás a bíróság által megadott határidőn belül benyújtásra került.

Az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk egy részét később szembesítés céljából visszaidézte, azonban ez az eljárás jogsabálysértő eljárását utólagosan nem teszi törvényessé, ezért az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában írt eljárási szabálysértést vétett, amennyiben a tárgyalást olyan

személy távollétében tartotta meg, akinek a jelenléte kötelező volt. Kifogásolta, hogy a vádirat nem felel meg a váddal szemben támasztott követelményeknek, az 1998. évi XIX. törvény 217. § (3) bekezdésben írtak szerint nem tartalmazta a bizonyítási eszközök megjelölését, azonban az eljáró bíróság a tárgyalást nem napolta el.

A felülvizsgálati indítványban a terhelt védője kérte a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését, indítványozta a már kihallgatott személyek ismételt meghallgatását.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt részben kizártnak, részben alaptalannak tartva az átiratban kifejtette, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, utalt arra, hogy nem sértett eljárási szabályt a Tamási Járásbíróság azzal, hogy nem napolta el a tárgyalást, amikor a vádirat ismertetése során az ügyész a bizonyítékokat vádpontonként csoportosítva ismertette. A felülvizsgálati indítvány ebben a tekintetben is törvényben kizárt, egyrészt mert a korábbi törvénysértést a bíróság kiküszöbölte, másrészt azért, mert olyan eljárási szabálysértésre hivatkozik, amely nem tartozik az abszolút hatályon kívül helyezési okok közé.

A minősítés tekintetében az irányadó tényállásból kell kiindulni, következésképpen a tényállás nem tartalmaz olyan körülményt, ami alapján a terhelt jogszerűen tarthatott volna igényt a sértettől átvett összegre, ezért terhére a jogtalan haszonszerzés megállapítható. A nem létező befektetésre hivatkozással a tévedésbe ejtés megvalósult, a károkozás is bekövetkezett, így a terhelt a terhére rótt csalás büntettének minősítése törvényes. Helytálló az indítványozó érvelése abban a tekintetben, hogy ugyanazon jogviszonnyal kapcsolatban kiállított két hamis okirat ugyanazon személy felé történő felhasználása a folytatólagosság egységébe tartozik, ezért a hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében a helyes minősítés 1 rendbeli bűncselekmény.

Tekintettel azonban a halmazatra is, a kiszabott egy év szabadságvesztés büntetés és egy év közügyektől eltiltás törvényes, így a helyes minősítés mellett sem törvénysértő a kiszabott joghátrány.

Mindezekre tekintettel a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján az első- és másodfokú határozat hatályában fenntartását indítványozta (BF.942/2018/1.).

A felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben nem alapos.

A felülvizsgálati indítvány előterjesztését követően, 2018. július

1-jén hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.). A Be. 868. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit - a törvényhelyben megjelölt kivételekkel - a hatálybalépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. E kivételek között a felülvizsgálati eljárás rendelkezései nem szerepelnek.

A Be. 648. § a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügyszövegező határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése, b) pontja szerint pedig eljárási szabálysértés miatt van helye.

A felülvizsgálati indítványban foglalt indokok megfelelnek a Be. 619. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, b) pont bb) alpontja és a (2) bekezdés d) pontjában meghatározott feltételeknek.

A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.

Az indítvány kifogásolta, hogy a vádirat nem felel meg a váddal szemben támasztott követelményeknek, az 1998. évi XIX. törvény 217. § (3) bekezdésben írtak szerint nem tartalmazta a bizonyítási eszközök megjelölését, azonban az eljáró bíróság a tárgyalást nem napolta el, holott ez lett volna indokolt.

A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség indítványában foglaltakkal, mely szerint egyrészt az ügyész a terhelt jelenlétében a tárgyaláson a vádirat ismertetése során a vádiratban foglalt bizonyítékokat tényállási pontonként ismertette, ezáltal a vádirat hiányosságainak pótlását teljesítette, másrészt pedig a törvényes vád hiánya már nem felülvizsgálati ok; Be. 629. § (2) bekezdés c) pontja szerint a rendkívüli jogorvoslat alapja csak az lehet, ha a bíróság nem az arra jogosult által emelt vád alapján hozta meg határozatát.

Tekintettel arra, hogy a vádirat kellékhányos volta, így a bizonyítási eszközök felsorolása nem tekinthető felülvizsgálati oknak, az a körülmény, hogy az ügyész a vádirat tényállási pontjait alátámasztó bizonyítási eszközöket a tárgyaláson ismertette, és a bíróság a tárgyalást nem napolta el, felülvizsgálatra nem ad alapot.

Az indítványozó hivatkozott az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában [Be. 619. § (2) bekezdés d) pontja] írt eljárási szabálysértésre, amikor úgy találta, hogy a bíróság feltétlen eljárási szabályt vétett, mert a betegségére hivatkozó terhelt távollétében a tárgyalást megtartotta.

E szerint a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező.

Ezzel egyező rendelkezést tartalmaz a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja.

A felülvizsgálati indítvány hivatkozott arra, hogy a 2017. március 20. napján tartott tárgyaláson a terhelt nem volt jelen, távollétét betegségére hivatkozással kimentette, ugyanakkor a bíróság a tárgyalást megtartotta.

Az iratok tartalma alapján a Kúria megállapította, hogy a terhelt távollétében lefolytatott bizonyítást a bíróság utóbb a tanúk ismételt megidézésével és szembesítés lefolytatásával megismételte, így a korábbi eljárási szabálysértést teljes körűen kiküszöbölte. Helytálló a másodfokú határozat 2. oldal 6. bekezdése, miszerint a Be. 281. §-a rendelkezésének helyes értelmezése alapján, valamint a Kúria 75. BK véleményében és a BH 2013.332. számú eseti döntésében kifejtettek szerint a távolmaradását kimentett terhelt távollétében nem tartható meg a tárgyalás azon része, amely cselekvőségét érinti. A törvényszék helyesen fejtette ki, miszerint az elsőfokú bíróság azzal, hogy az eljárás későbbi szakaszában a tárgyalási nap jegyzőkönyvét a terhelt jelenlétében is ismertetette, valamint valamennyi, e tárgyalási napon meghallgatott tanút a terhelt és a védő jelenlétében ismételten meghallgatta, lehetővé tette a védekezés jogának teljes körű gyakorlását a terhelt részére, ezért az 1998. évi XIX. törvény 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában írt feltétlen eljárási szabálysértés nem valósult meg.

Erre figyelemmel pedig nem volt helye a Be. 608. § (1) bekezdés d) pont alapján a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésének.

Nem találta alaposnak a Kúria az anyagi jogszabálysértésre történő hivatkozást sem.

A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint akkor is felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint abban az esetben is, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

A Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok eltérő értékelésének, eltérő következtetés levonásának, bizonyításnak, illetve ilyen célból az ítélet hatályon

kívül helyezésének nincs helye.

Erre figyelemmel a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el.

A felülvizsgálati indítvány döntő részében az eljáró bíróságok mérlegelő tevékenységét vitatta: arra hivatkozott, hogy a tényállás nincs felderítve, mert az általa indítványozott tanúkat a bíróság nem hallgatta meg, kifogásolta a sértett vallomásának értékelését, mert elmaradt annak figyelembe vétele, hogy az eljárás különböző szakaszaiban egymástól eltérő tartalmú vallomást tett és az ellentétben állt T.1., illetve T.2. tanúk vallomásával. Emellett a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységének támadása a magánokiratok esetében azok tartalmának bíróságokétól eltérő értékelése, csakúgy a védekezésének ismételt előadása, miszerint a bútorok eladása révén csupán jutalékra tett szert, és tévedésbe ejtése kárt nem okozott.

Ugyanilyen okból a tényállás megállapítása és a bizonyíték mérlegelése körébe tartozik a két felolvasott tanúk vallomásának mikénti értékelése, mely vonatkozásban az eljáró bíróságok eljárási szabálysértést nem követtek el. Ilyen okból - felülvizsgálati eljárásban - egyébként is kizárt a bizonyítási eszközök mellőzés, illetve a határozatok hatályon kívül helyezése.

Az 1998. évi XIX. törvény 296. § (1) bekezdése szerint a tanács elnöke a tanúnak az eljárás korábbi szakaszában tett vallomását hivatalból ismertetheti vagy az ügyész, a vádlott vagy a védő indítványára felolvashatja, illetve a jegyzőkönyvvezetővel felolvastathatja, ha a tanú a tárgyaláson nem hallgatható ki, vagy a tárgyaláson való megjelenése egészségi állapotára tekintettel aránytalan nehézséggel járna, vagy az tartós külföldi tartózkodása miatt nem lehetséges. Az iratok tartalma szerint a két tanú, akinek vallomásait a bíróság felolvasta életvitelszerűen külföldön tartózkodott (16. számú utóirat, 19. sz. tárgyalási jegyzőkönyv).

Az eljárási szabályok maradéktalan betartása a bizonyítási eljárás során ezért az iratok alapján megállapítható, de a tanúvallomások fentiek szerinti értékelése egyébként sem tartozik azon eljárási szabálysértések körébe, amelyek felülvizsgálatra adnának alapot.

Az eljáró bíróságok mérlegelő tevékenységét vitatta a terhelt védője azzal is, hogy nem értett egyet az I. tényállási pontban írt cselekmény leplezésére szolgáló magánokirat-hamisítás tekintetében a felhasználás tényének megállapításával, a védő által csatolt,

sértetti nyilatkozatot tartalmazó, NAV-hoz benyújtott beadvány pedig úgyszintén nem képezheti a felülvizsgálati eljárás alapját, hiszen újabb bizonyítás felvételének a felülvizsgálati eljárásban nincsen helye. (Az legfeljebb perújítási eljárás keretében lenne értékelhető.)

A tényállás megalapozottságának támadása ezért a felülvizsgálati eljárásban nem lehetséges, így ezen részében a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

A Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja szerinti felülvizsgálati ok kapcsán a törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogsértés hiányában a törvényes keretek között kiszabott büntetés, illetve alkalmazott intézkedés önmagában nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, ahogy az eljáró bíróságok által a büntetés kiszabása során értékelt egyéb enyhítő és súlyosító körülmények sem.

Az irányadó tényállás lényege tartalmazza, hogy a terhelt a bűncselekmény elkövetésének idején és az azt megelőző évben jövedelemmel nem rendelkezett, több millió forint tartozása volt pénzintézetek és az adóhatóság felé, melyek miatt magánvagyonára, illetve a ... Kft.-ben lévő vagyoni részesedésre végrehajtási eljárás volt folyamatban. Ilyen körülmények között azzal az ígérettel, hogy **a** sértett részére 15.000.000 forintot fog visszaadni és ezzel elérte azt, hogy 2.490.000 forintot adjon át neki, emellett a kölcsönszerződés fedezetül szolgáló ingatlanról a terhelt nem volt jogosult rendelkezni, a terhelt a sértettet tévedésbe ejtette mind a kölcsönösszeg visszafizetése, mind az ingatlanfedezet megléte tekintetében. A terhelt olyan valótlan tartalmú nyilatkozatot adott át a sértettnek, ami szerint a 2.sz. Kft. 15.000.000 forintot kölcsön adott a terheltnek, a terhelt tudtával ezen okiratot a sértett bemutatta a sértettnek annak igazolásaként, hogy megvan a felé fennálló tartozásnak a fedezete.

A nem létező befektetésre hivatkozással a tévedésbe ejtés megvalósult, amelynek következtében a károkozás is bekövetkezett, így a Btk. 373. § (3) bekezdés a) pontja szerinti csalás büntette tekintetében a terhelt büntetőjogi felelősségének hiánya fel sem merülhet.

A terhelt által elkészített valótlan tartalmú magánokiratokat nem csak **a sértett** használta fel, a terhelt azokat a sértett részére átadta, így azok ténylegesen felhasználásra kerültek, ekként a Btk. 345. §-ába ütköző hamis magánokirat felhasználásának vétsége maradéktalanul megvalósult.

A terhelt védőjének a 36. számú BKv.-re alapított indítványa helytálló. A hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú -

ugyanazon vagy több - magánokiratot, ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használnak fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak; ezáltal a hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében a helyes minősítés 1 rendbeli, folytatólagosan elkövetett bűncselekmény.

A törvénysértő minősítés ellenére ugyanakkor a büntetés nemének és mértékének megváltoztatására nem kerülhet sor, mert a terhelttel szemben halmazati büntetésként kiszabott egy év szabadságvesztés a törvényi tényállás büntetési tétele keretei között maradt, így a büntetés törvényes.

Ekként a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapított felülvizsgálat sem vezethetett a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezéséhez.

A fentiekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány részben kizárt, részben pedig nem alapos, ezért a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés a Be. 653. § (1) bekezdésére és a 458. § (3) bekezdésére figyelemmel kizárt, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 656. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az indítványt érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. január 8.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Domonyai Alexa s.k. előadó bíró, Dr. Soós László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő